Thinking Gemara Series: Borrowing Without Asking

SHO'EL SHELO MIDA'AT

Taking Your Friend's Jaguar XJ for a Spin: Is this "Just Borrowing" or is it Stealing?

Shoplifting is stealing.

Taking out a book from the library is borrowing.

But the borderline between borrowing and stealing is often blurred. Is borrowing without permission borrowing or stealing?

In this class we will explore what the Talmud, its commentators, and contemporary halachic (legal) authorities teach us about how to maneuver this gray area of our lives.

KEY QUESTIONS

- Is it permissible to borrow someone else's things without first asking permission?
- If someone **did** borrow an object without permission, what liability does he have if something happens to it?
- When **is** it permissible to borrow someone else's things without first asking permission?

CLASS OUTLINE

Section I. Borrowing without Permission

Case 1. Brian Borrows a Basketball

Case 2. Taking with Intent to Compensate - The Coworker's Coke

Section II. Is it Ever Permissible to Borrow without Explicit Permission?

Case 3. What's Considered "Getting Permission"? – Displaced by Hurricane Sandy and borrowing a Jaguar XJ without permission from someone known for generosity

Case 4. Borrowing without Permission for a Noble Purpose – The laptop for a presentation for special children

Note: This shiur is not intended as a source of practical *halachic* (legal) rulings. For matters of halachah, please consult a qualified *posek* (rabbi).

This is how Bava Batra 87b looks in the classic editions of the Talmud.

מסורת הש"ם

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

⁶והתנן "הרכינה ומיצה הרי זו תרומה א"ל הא

איתמר עלה אמר רבי אבהו (6) משום יאוש

בעלים נגעו בה: והחנווני אינו חייב להמיף

וכו': איבעיא להו רבי יהודה ארישא קאי

ולקולא או דלמא אסיפא קאי ולחומרא

ת"ש דתניא רבי יהודה אומר ערב שכת עם

חשכה חגווני פטור מפני שחנווני מרוד:

בותני' יהשולח את כנו אצל חנווני י (ופונדיון

בידו) ומדד לו באיםר שמן ונתן לו את האיםר

שבר את הצלוחית ואבד את האיסר חנווני

חייב רבי יהודה פומר שעל מנת כן שלחו

ומודים חכמים לר' יהודה בזמן שהצלוחית ביד

התינוק ומדד חנווני לתוכה שחנווני פמור:

נכו' בשלמא כאיסר ושמן בהא פליני דרבנן

סברי לאודועי שדריה ור' יהודה סבר לשדורי

ליה שדרי' אלא (0) שבר צלוחית אבדה מדעת

היא אמר רב הושעיא הכא בבעל הכית מוכר

צלוחיות עסקינן וכגון שנטלה חנווני על מנת לבקרה וכדשמואל ידאמר ישמואל הנומל

כלי מן האומן על מנת לבקרו ונאנם בידו

חייב לימא דשמואל תנאי היא "אלא רבה

ורב יוסף דאמרי תרוייהו הכא בחנווני

מוכר צלוחיות עסקינן ואזדא רבי יהודה

למעמיה ורכנן למעמייהו אי הכי אימא סיפא מודים חכמים לר' יהודה בזמן שהצלוחית ביד

התינוק ומדד חנווני לתוכה שחנווני פמור והא

אמרת לאודועי שדריה אלא אביי כר אכין ור'

חנינא בר אבין דאמרי תרוייהו הכא במאי עסקינן

כנון

C1:

עין משפם

ל) מרומות פריים מ"ם,
כ) רעדל מ"ו, ג) נדרים לף
לם, ד) ס"ח ל"ג ועיין רש"ם,
ל"ל דהיי. רע"ש,

גליון הש"ם

הגהות הכ"ח ישם ש ד"ה מפום יחום וכי ' חכל גבי תרומה: (ד') ד"ה מלחתי וכו ומי שמפוש, נ"ב ולי"ל לפי פירוש לחים הוא דובריה לפוניתין התוכנים, לי החלים הוא דובריה לפוניתים לפונית יש לפונית יש לפונית יש לפונית יש לפונית הפונית לובי בקבר (נו) הידה מים בקביה לפונית בינית בקביה להפונית לפונית לפונית להפונית להם לפונית לפונית להפונית להם לפונית להפונית להם לפונית להפונית ל

על מגת לבקריר. ואם אין נו מום יקפנו ובים פאו אם יפה ימן לו דמיו, ואם לאו שיחור לו כליו (נדרים כא).

ברלשונה, שבלחתן דמת כהיה דעתי ליתנה לן מכתי בדת דהתם אפשר בתשובה: כל זמן שלח סולד ממור יפרוש הימנה והתחרט, לכל מדות גול לת הדבים הוא חדנו יודע למי יחזיר, ולשרג

והפען. גבי מפריש תרומה שתי תדות מן המאה שאם הרכינה הבעלים למדה וותמלה שמן בשולי הכלי הרי הוא של תרומה ונותנו של תרומה ואסורה לזרים ארישא קאי ולקולא. דקמ

הרבון הרכינה ומיצה הרי היא של תרומה. מימה אמאי הוי של משום יאוש כטלים. שהלוקה ממיאש ומפקיר אותו מיצוי מפני שטורה מרומה והא אינו סייב לחרום אלא אחד מן ני א״כ כמו לו להמתין עד שיחמלה אבל (1) חרומה לא שייך יאיש דמ״מ חרומה אומן מדות של חולין חהיה של חרומה ושל חולין היו בלא הרכינה ומילה וי״ל דכשקרא שם על אוחה מדה גמר בדעמו שחהיה טולה ומילה וי״ל דכשקרא שם על אוחה מדה גמר בדעמו שחהיה טולה דקתני דתנווני פטור מלהטיף ואחה

איהו למימר דאינו פטור אלא בערב שבת עם חשיכה: מ"ש. דאסיפא קאי: מתבר' מנחתי הגהת רבינו זקני אבי אמי מ"כ השולה בנו אכל **מנווני ופונדיון כידו.** שהוא שני איסרין להביא לו באיסר שמן ואיסר יתן לו החנווני וכן עשה מדד לו באיסר שמן והאיסר מסר למינוק להביא לאביו האיסר והשמן. (ד) ומי שמפרש ונתן לו תינוק את האיסר לחנווני וגם מפרש ואבד את האיסר הוא השמן הלקוח באיסר טעות הוא ואינו לשון משנה וגם כשבעל הגמרא חמיה בשלמה בהיסר ושמן בהה פליגי מאי קאמר מי איכא פלוגחא באיסר והלא לא אבד אלא השמן ואם תאמר (ה) לתניי לפונדיון במתני לא הוצרך שכן דרך רוב סחורותן כי איסרין לא היו מלויין כפונדיונין כמו שנוהגין במחליות שנותן פשוט ומקבל מחלה ואוכל בדמי מחלה. כן פירש זקני מ"כ: ושכר הסינוק אם סללוחים. ונשפך השמן: ואכד האישר. שנתו לו התנווני עם השמו בדמי הפונדיון שהבים לו: החנווני חייב הצלוחית והשמן והאיסר לשלם. וטעמה מפרש בגמ': שעל מנה כן שלחו. האב לבן אלל חנווני שימסור החנווני לכן האיסר והשמן: ומודים חכמים לר' יהודה כו' שחנווני פעור. בללוחית לבד אבל בשמן ואיסר חייב (י). ה"ג בפי' רבינו חננאל ובספרים ישנים: גמ' בשלמה בהיסר ושמן

חכווני מה שישלח לו על ידי שלוחו פקח ורבי יהודה סבר לשדורי שנטל בנו בהליכה נהי נמי דאבדה מדעת היא מכל מקום בחזרה ויתכוין לקנותה והוא דקילי דמיה כדלקמן [פח.] דקני ליה מיד וכשמחזירה בהליכה חייב כו"): ש"מ (ח) לבדקו. ולעכבו: ונאנס בידו. כגון שנפל לבדקו ולקנומו אחרי כן הוא דאיחייב ליה באחריותו וכיון דאיחייב באחריותו היכי מיפטר תו עד שיחזירנו לבעליו וה"נ רבנו ימודים חכמים לר"י כו' הכי האמר מודים חכמים לרבי יהודה שאם

דמתניתין של תנווני היא ששלח לו בעל הבית הדמים ביד בנו לקנות ללוחית ממנו ולהביא בה שמן והלכך האי ללוחית ליכא אבדה מדעת: ד**רבנן לעעמייהו**. דאמרי גבי איסר ושמן חייב דלאודועיה שדריה והוא הדין לללוחית ורבי יהודה לטעמיה דלשדורי יין ושמן וללוחית ביד בנו שדריה לבנו: והאמרם לאודועיה שדריה. ולא היה לו למסור הצלוחית לבנו של בעל הכית: אלא אביי כר אבין ורב חנינא כר אבין דאמרי הרוייהו. לא תוקמה לא בחנווני מוכר ללוחיות ולא בבעל הבית מוכר ללוחיות אלא הכא בללוחית המיוחדת למדה עסקיטן ונטלה חנווני מיד חינוק למוד כה לצורך החינוק ואט"ג דאבדה מדעת היא כיון שנטלה נתחייב בשמירתה עד שיחזירנה לידו של בעל הבית:

י של כשל הכים. בכי נפטים מיהא שטור: או אפשה אף ולמומרא, דשטיה הלק אמטים של טיפון חאסי בעיד ואמל די יהודה לאקולי נביה דבעים מיהא שטור: או אפשה אף ולמומרא, דשטיה הלק אמטים הלק אמטים הל לא שיים שם חשיבה אנל מידה חייב: פ"ש, האפשה אף: מנאחר הנהח רבט וקני מנ' כנ' כן כך נראה עליה דאיט שטור אלא שייש עם חשיבה אנל בשאר ימים חייב: פ"ש, האפשה אף: מנאחר הנהח רבט וקני מנ' כנ' כן כך נראה לא בט:

מרומה עם המילוי ודוקה בתרומה אמר הרכינה ומינה הוי סרומה אבל לענין מעשרות לא דהמרבה במעשרות מעשרותיו מקולקלין: משום יאוש בעלים בנעו. הוי מני לשנויי דהוי מרומה משום דאין ברירה דכשקרא שם אין ידוע איזה יהא למטה:

אלא צלוחית אברה מדעת היא. ואע"ג דפונדיון נמי אבדה מדעת היא שמשלחו ביד תינוק מ"מ כיון שהפונדיון של בעל הבים נשאר החנווני אינו פוטרו עד שיביאו לידו שוה פונדיון שמן ואיסר ואם היה מחזיר אומו פונדיון עלמו לחינוק הכי נמי דהוה פטור: וכבון שנבולה חנווני על מנת לבקרה כרשמואל כו'. וסיפה דקתני ומודים חכמים לרבי יהודה בזמן שהללוחית ביד תינוק דפטור לאו דוקא ביד תינוק אלא אפי, נטלה נמי ע"מ שלא לבקרה: חלוקה כדי מכית האומן ע"מ דכקרו ונאנם כידו חייב.

לכאורה נראה דחייב משום דחשיב כשואל דס"ם ד' נדרים (נדרים דף לא.) מפרש טעמה דשמוהל דקסבר הנחת לוקח היא היינו כשואל שכל ההנאה שלו ועוד דבפ' האומנין (ב"מ דף פ:) גבי הא דאמר רב חסדא לא שנו הא דקתני שלחה ומתה חייב אלא כשהחזיר׳ בתוך ימי שאלתה אבל לאחר ימי שאלתה פטור ומסיק אמימר דמסתברת דפטור משוחל וחייב כנושת שכר הואיל ונהנה מהנה תניא כוותיה [דאמימר] הלוקח כלי מבית האומן

כרי ונאנסו בהליכה חייב בחזרה פטור מפני שהוא כנושא שכר פירוש לכך פטור (ש) בחזרה כשנאנסו שאינו אלא שומר שכר ומדמייתי מינה לכך פטור (ש) בחזרה כשנאנסו שאינו אלא שומר שכר ומדמייתי מינה אההיא דהחזירה לאחר ימי שאלחה משמע דהא דקחני נאנסו בהליכה חייב דהוי מטעם שואל א"כ מילחיה דשמואל נמי הוי מטעם שואל דהא מההיא ברייתא מייתי בנדרים (שם:) סייעחא לשמואל מיהו רש"י פירש בב"מ (שם) דנאנסו בהליכה חייב משום דחשיב כלוקח ומ"מ מייתי מינה שפיר (י) אההיא דאמימר כי היכי דחשיב ליה ברייתא נושה שכר בחורה הע"ם שבעל המקח משום דעד השתה היה כלוקח הכי נמי שואל אחר שכלו ימי שאלתה הוי שומר שכר כיון שנהנה בשאלה עד עכשיו וכן נראה לר"י דחשיב לוקח ומייתי ראיה מההיא דלקמן דאייתי קרי לפום נהרא דאמר רב כהנא אין אדם מקדים דבר שאינו שלו ואי שואל הוי אמאי לא יוכל להקדיש מה שהשאיל ביד אחרים כמו שהמשכיר יכול להקדיש כדאמרי׳ בפ׳ האומר משקלי עלי (ערכין דף כא. ושם) ואין נראה לרשב"א ראיה דהתם לא על מנת לבקרם נטלם אלא על מנת לקנות מיד ולכך אין יכול המוכר להקדישו והשיב לו ר"י דמשמע שנטלם כדי לבקרם מדמיימי ליה אדשמואל ואין להקשות אי שואל הרי אמאי לא פטור החנווני כשנטלה על מנת לבקרה והחזירה ליד התינוק דכלתה שאלתו כיון שהחזירה למקום שלקחה דהא אתר בסמוך לרבי יהודה שואל שלא מדעת שואל הוי החזירה ליד התיטוק פטור דהתם ודאי הוי⁶⁾ שואל שלא מדעת איטו חייב להחזירה אלא למקום שנטל אבל הכא דשואל מדעת הוא

מייב להחזיר ליד בעלים: מייב להחזיר הבי בעלים: א" הבי אימא מיפא ומודים חבמים לר' יהודה בו'. ורבה ורב יוסף סברי כו' בומן שהצלוחית ביד התינוק דהיינו שהביאה מבית אביו:

סמג עשין פג טוש"ע ח"מ

הלי יד קמ"ג עשין פצ טוש"ע חו"מ סי קפו וסי ר ספיף יל (רב ללפס בימ פ"ח דף קכב, וברל"ש שם סימן יג).

רבינו גרשום

היות עם השפן שחת בנו את חוצר עבור זו במשי שפן הבנורות של חוצר זוהבא של המנור הפקור היותר המנור זוהב את המנור המנור היותר היות

מוסף רש"י

ליה ביד בנו שדריה: אלא ללוחים. אמאי חייב חנווני לשלם: אבדה מדעם היא. דכי מסרה למינוק שאינו יודע לשמרה הפקר הוא זה ואינו מושש אם יחזירנה בנו בידו ריקנים אלא שישלח לו החנווני מה שישלח משלו הן שמן הן איסר ביד פקח ופונדיון יפה מחייבין חכמים הואיל ואמרינן לאודועיה שדריה: כבעל הבים. האי שולח בנו מוכר ללוחיות הוא וניחא ליה שיקנה אותה חנווני אם ירצה לקנותה: שנטלה חנווני. מיד החינוק: לבקרה. (1) אם שלימה היא על מנת לקנותה: כדשמואל. היא פלוגתא דרבנן ורבי יהודה דבנטילה קנאה מיד שהרי מסתמא ימלאנה שלימה ליד הסינוק הרי הוא כמשליכה לאיבוד ונאנס בידו קרינא ביה ולא מיפטר עד שיחזירנה ליד בעלים עלמן שהרי משנטלה נתחייב (או באחריותה ד)(ואע"ג דתניא כוומיה דשמואל בפ' ד' נדרים (נדרים (א:) מידו ונשבר: חייב. והוא דקילי דמיה בדמפרש לקתן דקמכא דעמיה לקנומה אמרי שספק דמיו ואפילו אם חוזר בו ואומר איני חושש בכלי זה לקנותו ונאנס בידו קודם שהחזירו לבעליו חייב דמדאגביה ע"מ

מחייבי כדשמואל ורבי יהודה לים ליה דשמואל והיינו דקתני סיפא נטלה על מנת שלא לבדקה הרי הוא כאילו ללוחית ביד תיטוק ומדד חטוני לחוכה שפטור: הכא בתנוני מוכר ללוחיות. והך ללוחית

SECTION | Borrowing without Permission

Case 1. Brian Borrows a Basketball

Brian is relaxing in his apartment with three friends, and they decide to play basketball. Brian's roommate, Jerry, has a ball, but he's in class and has not answered their call or SMS asking for permission. Can Brian borrow it for an hour, then return it – and inform Jerry later?

Source 1. Mishnah and Gemara Bava Batra 87b - 88a

Mishnah: One who sends his [young, under bar mitzvah] son to a store (the father places a pundyon – worth 2 issar – in his son's hand), and asks him to buy 1 issar's worth of oil and to bring back the oil together with 1 issar change. (He also gives the son a bottle to fill with the oil.) The storeowner measures out an issar's worth of oil. [The storeowner] gives the child the issar of oil, and [the child] breaks the bottle of oil and loses the issar change. The storeowner is liable for the damage of the bottle and loss of the oil and the issar change.] Rabbi Yehuda absolves [the storeowner for the damage to the bottle, as will be explained in the Gemara. He also absolves the storeowner for the loss of the oil and money], because the father willingly took the risk of sending them with a child.

משנה - הַשּׁוֹלֵחַ אֶת בְּנוֹ אֵצֶל חֶנְנָנִי (וּפַנְדְּיוֹן בְּיָדוֹ), וּמְדַד לוֹ בְּאִפֶּר שֶׁמֶן וְנָתַן לוֹ אֶת הָאִפָּר, שָׁבַר אֶת הַצְּלוֹחִית וְאִבֵּד אֶת הָאִפָּר, חֶנְנִי חַיָּב. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר, שֶׁעַל מְנָת כֵן שְׁלָחוֹ.

Gemara: ... Said Rava, "I and the lion [leader] of the group explained this Mishnah." Who is the lion of the group? Rabbi Zeira. This Mishnah is dealing with a case where the storeowner took the bottle the boy had brought from home and used it for measuring for his other clients. The dispute in our Mishnah is about the status of one who borrows without permission. One opinion (Rabbi Yehuda's) is that he has the status of a normal borrower; the other (the Sages') holds that he has the status of a thief.

גמרא — (פח.) ... אָמַר רָבָא אָנִי וַאֲרִי שֶׁבַּחֲבוּרָה תַּרְגִּימְנוּהָ וּמַנוּ ר׳ זֵירָא הָכָא בְּמַאי עַסְקִינָן כְּגוֹן שֶׁנְּטָלָה לָמֹד בָּה לַאֲחָרִים וּבְשׁוֹאֵל שָׁלֹא מִדַּעַת קָא מִיפְלְגִי מַר סָבַר שׁוֹאֵל הַוֵי וּמַר סָבַר גַּזְלָן הַנִי.

Source 2. Rashbam Bava Batra 87a "Demar Savar"

One holds – The rabbis hold that the storeowner is a thief, and effectively acquired the bottle (when he took it from the child for his personal use) making him responsible for it until it reaches the hands of the owner (the father). There is now an obligation of, "Return the stolen object," and returning the bottle to the hands of the child is not considered returning it to the owner. Thus, we say in Bava Kamma 118a, "Someone who steals a lamb from a flock and returns it (without the owner's knowledge), but it then dies or is stolen, is still responsible for it." We require the thief to return the object with the knowledge of the owners. Returning it to a child's hands is not considered "with the knowledge of the owners."

דְּמֵר סָבֵר - רַבָּנָן גּּוְלֶן הַנִי וְקַנְיִהּ לְהִתְחַיֵּב בָּה עַד שֶׁתָּבֹא לְיַד בְּעָלִים דְּבְעִינֵן וְהָשִׁיב אֶת הַשְּׁבָה הִיא וְהָכִי אָמְרִי׳ הַשֶּׁבָה הִיא וְהָכִי אָמְרִי׳ בְּהַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל (ב״ק דַּף קיח) הַגּוֹנֵב טָלֶה מִן הָעֵדֶר וְהֶחֲזִירוֹ וָמֵת אוֹ נִגְנַב חַיָּיב וְהֶחֶדִיוֹתוֹ דְּבְעִינֵן דַּעַת בְּעָלִים וְאֵין זֶה דַּעַת בְּעָלִים כְּשֶׁמוֹסְרוֹ לְיַד תִּינוֹק:

Source 3. Rashbam Bava Batra 88a, "VeRabbi Yehuda Savar Sho'el Havei"

Rabbi Yehuda maintains that he is a borrower, and it is sufficient to return it to the place he borrowed it from. Therefore, he is absolved from responsibility for the bottle when he returns it to the child (where he borrowed it from).

ְּרַבִּי יְהוּדָה סְבַר שׁוֹאֵל הַנֵי -וְכִי מַחֲזִירוֹ לְמָקוֹם שֶׁשָּׁאֲלוֹ מִשֶׁם דַּי, וְהִלְכַּךְ מִשֶּׁהֶחֲזִירוֹ לַתִּינוֹק פַּטוּר.

Source 4. Terumat Ha'Kri 292:1 Footnote A

The understanding of the argument over whether one who borrows (the bottle) without permission is considered a thief or not is contingent on whether one who merely steals the use of an object is considered a thief or not.

ְּוָהָא דְּנֶחְלְקוּ אִי שׁוֹאֵל שֶׁלֹא מִדֵּעַת גַּוְלָן אוֹ לֹא כַּנָנַת מַחְלוּ קְתָּם אִם רַק גְּזֵלַת קְנְיַן פֵּירוֹת גַם כֵּן מִקְרֵי גַּוְלָן אוֹ לֹא.

Source 5. Ritva (Rabbi Yom Tov ben Avraham Asevilli) Bava Batra 88a

Because we rule in accordance with the Sages, who state here that one who borrows without permission is considered a thief, it appears that it is forbidden for a person to use someone's tefillin or to wear someone's tallit without his knowledge. However, my mentor (of blessed memory) states that a mitzvah is different, because a person is agreeable to someone using his possessions for fulfilling a mitzvah.

הָכָא דְשׁוֹאֵל שֶׁלֹא מִדַּעַת גַּזְלָן הַנֵי, הָיָה נִרְאָה שֶׁאָסוּר לְאָרָם לְהָנִיחַ הְּפִילִין אוֹ לְהִתְעַטֵּף בְּטַלִּיתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ שֶׁלֹא מִדַּעְתוֹ. אַבָל מוֹרִי נר״ו (נַטְרֵיה רַחֲמָנָא וּפַרְקִיה) אוֹמֵר דִּדְבַר מִצְנָה שַׁאנִי, דְּנִיחָא לֵיה לְאִינִישׁ דְּלִיעֲבֶּר מִצְנָה בְּמָמוֹנוֹ.

בֵּינָן דְּקַיִימָא לָן כְּרַבָּנָן דְאַמְרֵי

(The issue of borrowing mitzvah items is discussed in Case 4 below.)

Source 6. Shulchan Aruch Choshen Mishpat 359:5

Even one who borrows without the consent of the owners is called a thief.

אַפִּילוּ הַלּוֹקָחַ בִּשְׁאֵלֶה שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים נִקְרָא גַּזִלָן:

Source 7. Vayikra (Leviticus) 19:11,13

Do not steal. Do not deny falsely. Do not lie to one another ... Do not oppress your friend (by withholding his salary) and do not rob. Do not hold the wages of a worker overnight until the morning.

לא תִּגְנֹבוּ וְלֹא תְכַחֲשׁוּ וְלֹא תְשַׁקְרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ ... י״ג. לא תַעֲשֹׁק אֶת רַעֲדְּ וְלֹא תִגְזֹל לֹא תַלִין פִּעֵלַת שַׂכִיר אִתִּדְּ עַד בֹּקַר.

Let's look at what happened next in the basketball story:

Unfortunately, Brian didn't learn the Gemara in Bava Batra or the ruling of the Shulchan Aruch, and he and three friends "borrowed" the basketball and went to the court on the edge of Blair Park near their dorm. Brian came back to the dorm, put the basketball back exactly where he found it, left the room, and locked the door.

Unfortunately, when Jerry returned to his room, his basketball was missing!! He later confronted Brian: "Hey, where's my basketball?"

Brian assumed that somehow Jerry knew that he had used it. "I put it back exactly where I found it and locked the door."

"So you used my ball when I was away. Now it's gone. You're responsible. Pay up!"

"I didn't take it! Someone must have broken into the room."

Is Brian really responsible, or was it sufficient for him to have returned the ball to where he found it?

- If Brian thinks it is stolen, does he have to follow up with University Security?
- Does Brian have to pay for the basketball?

What do you think?

Source 8. Shulchan Aruch Choshen Mishpat 366:3

If a vessel was in the hands of the owner's son or servant, and someone took it and used it, that's considered borrowing without permission. It is thereby considered to be in the borrower's legal possession, and he becomes obligated in any damages — even those beyond his control — until he returns it to the owner. Therefore, if he returns it to the child who was holding it (not to the owners themselves) and it gets lost or damaged, he (the unauthorized borrower) is held responsible to pay.

הָיָה כְּלִי בְּיַד בְּנוֹ שֶׁל בַּעֵל הַבַּיִת אוֹ בְּיַד עַרְדּוֹ, וְלָקְחוּ אֶחָד מֵהֶם וְנִשְׁתַּמֵשׁ בּוֹ, הַרֵי זֶה שׁוֹאֵל שֶׁלֹא מִדַּעַת, וְנַצְשָׁה בִּרְשׁוּתוֹ וְנִתְחַיֵיב בְּאוֹנְסִין עַד שֶׁיַחֲזִירֶנּוּ לַבְּעָלִים, לְפִיכָךְ אִם הָחֲזִירוֹ לַקַטְן שֶׁהָיָה בְּיָדוֹ וְאָבַד מִמֶּנוּ אוֹ נִשְׁבָּר, חַיִיב לשׁלִם:

Case 2. The Co-worker's Coke

Karen works in the lab of a drug company with four other workers. One night she and Marcy are working late on a project. Marcy feels a need to caffeinate herself, opens the refrigerator, and takes one of Dr. Ginzburg's two bottles of Coke. Doctor Ginzburg is on vacation for a few days and out of cellphone reach.

"What are you doing?" asks Karen. "You can't take that. It's not yours!"

Marcy responds: "I'll replace it. I don't think there's anything wrong with that."

Karen: "I do. Could you steal something from a store with the intention to later replace the item a few days later?"

Who is right - Karen or Marcy? What do you think?

Source 9. Bava Metzia 61b

What does the command "Do not steal" – that God said in the Torah – come to include? [There are other sources in the Torah that prohibit stealing.] Answer: It comes to teach us the halachah that we learned in a Beraita: "Do not steal in order to torment someone, and do not steal [even] with intent to pay back double."

״לא תּגְנֹבוּ״ דְּכָתַב רַחֲמָנָא לָמָה לִי? לִכְדְתַּנְיָא: לא תִּגְנוֹב עַל מְנַת לְמֵיקַט, לא תִּגְנוֹב עַל מְנַת לְשֵׁלֵם תַּשְׁלוּמֵי כֵּפֵל.

Source 10. Pesikta Zutrati Shemot 24:3

The seventh [category of theft] is stealing with intent to return; and stealing in order to annoy someone.

הַשְּׁבִיעִי הַגּוֹנֵב עַל מְנָת לְהַחְזִיר, וָהַגּוֹנֵב עַל מִנַת לְמֵיקַט.

Source 11. Shulchan Aruch Choshen Mishpat 348:1

It is biblically forbidden to steal even a tiny amount. It's also forbidden to steal even as a joke, to steal even with intent to return or to pay back double, or to annoy another. All of these are prohibited so that one will avoid getting accustomed [to theft].

אָסוּר לִגְנוֹב אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא דִּין תּוֹרָה, וְאָסוּר לִגְנוֹב אֲפִילוּ דֶּרֶדְּ שְׂחוֹק, וַאֲפִילוּ עַל מְנָת לְהַחֲזִיר אוֹ כְּדֵי לְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֵּפֶל אוֹ כְּדֵי לְצַעֲרוֹ, הַכֹּל אָסוּר כְּדֵי שֶׁלֹא יַרְגִּיל עַצָמוֹ בְּכַדְ:

SECTION II Is it Ever Permissible to Borrow without Explicit Permission?

Case 3. Displaced by Hurricane Sandy and borrowing a Jaguar XJ from a person known for generosity.

Matt and Barbara Heitman were forced to temporarily stay with second cousins in upstate NY after evacuating their Seagate, NY home during Hurricane Sandy in November 2012. For those two weeks the Heitmans – carless – stayed in the house most of the day while their hosts, Rob and Sari Heitman, were at work. Rob and Sara drive to work together, leaving their second car – a Jaguar XJ – at home.

One day, Matt, trying to keep up with a work deadline, needed to get a notarized document to his friend and business associate David, a lawyer in the area. David asked him, "Matt, how are you going to get it here? Your car floated away in Seagate! I am without a car today, and there are no buses or taxis in all of Dutchess County."

Matt said, "Don't worry. My hosts have a car. I'll use theirs."

Dave: "This does not sound kosher. Isn't using someone else's car without permission tantamount to stealing?"

Matt replied, "You don't know about the Heitman family tradition. I'm staying with my cousin Rob, who is also a Heitman. I don't know exactly when it started, but our families always vacationed together, and it became understood in the family that it's okay to use the other family's cars, bicycles, clothing, and whatnot."

Matt tried to double-check by calling both Heitmans on their cellphones and leaving

messages that he is going to borrow the Jaguar. He sends them both emails, but there is no response.

Do you think it is permissible for Matt to borrow the car even if he doesn't get explicit permission from his cousins? Is the Heitman family tradition legitimate according to the halachah?

Source 12. Tosefta Bava Kamma 11:2

A son who was eating of his father's food, and similarly a servant who was eating of his master's, can give a portion to the son, daughter, or servant of his [father's or master's] friend. He need not worry about theft from the owner, because this was the common custom.

הַבֵּן שֶׁהָיָה אוֹכֵל מִשֶּׁל אָבִיו וְכֵן הָשֶבֶּד שֶׁהָיָה אוֹכֵל מִשֶּׁל רַבּוֹ קוֹצֶה וְנוֹתֵן פְּרוּסָה לִבְנוֹ וּבִתוֹ וּלְעַבְדּוֹ שֶׁל אוֹהֲבוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם גְּזֵלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁבָּךְ נָהֲגוּ.

Source 13. Bava Metzia 22a

Amemar, Mar Zutra, and Rav Ashi visited Mari bar Isak's orchard. His sharecropper brought them dates and pomegranates. Amemar and Rav Ashi ate, but Mar Zutra did not eat.

אַמִימָר וּמַר זוּטְרָא וְרַב אַשִּׁי אִקְלְעוּ לְב וּסְתְּנָא דְּמָרֵי בֵּר אִיסַק, אַיְיתִי אַרִיסִיה תְּמָרֵי וְרִימוֹנֵי. אַמִימָר וְרַב אַשִׁי אַכְלֵי, מַר זוּטְרָא לֹא אָכִיל.

Source 14. Mishnah Bava Kamma 10:9

One should not buy wool, milk, and kids from shepherds; nor should one buy wood or fruit from fruit watchmen. אֵין לוֹקְחִין מִן הָרוֹעִים צֶמֶר וְחָלֶב וּגְדָיִים, וְלֹא מִשׁוֹמְרֵי פֵּרוֹת עֵצִים וּפֵרוֹת.

Source 15. Rambam's Commentary on the Mishnah Bava Kamma 10:9

All of these things are prohibited to purchase because we can assume that they are stolen.

אַלוּ הַדְּבָרִים שָׁהִזְהִיר שֶׁלֹא לִקְנוֹתָן, לְפִי שֵׁחָזְקָתָן גְּנֵיבָה בְּיָרָם:

Source 16. Rashba, quoted in Ran, Bava Metzia 22

The Rashba of blessed memory answered that even if the sharecropper owned no share of the fruit it was still permitted [for the two rabbis to eat], because it was a legitimate assumption that the owner of the orchard would not object to this, and this was customary. This is similar to what we say in the Tosefta in the last chapter of Bava Kamma that a son who was eating of his father's food, and similarly a servant who was eating of his master's, can give a portion of food to the son, daughter, or servant of his [father's] friend. He need not worry about theft from the owner, for that was common custom.

הָרַשְּבֶּ״א ז״ל תִּירֶץ דְּאֲפִילוּ לֵית לֵיה חוּלְקֵא בְּפִירֵי שָׁרִי לְפִי שָׁאוּמְדָן הַדַּעַת הוּא שָׁאֵין בַּעַל הַפַּרְדֵּס מַקְפִּיד בְּכָךְ וְכָךְ נָהֲגוּ. דַּמְיָא לְמַאי דְּאַמְרִינַן בְּתוֹסֶפְתָּא דְּכֶּרֶק בַּתְרָא דְבָּרָא קַמָא, ״הַבֵּן שֶׁהָיָה אוֹכֵל מִשֶּׁל אָבִיו וְכֵן עֶבֶד שֶׁהָיָה אֹכֵל מִשֶׁל רַבּוֹ קוֹצֶה וְנוֹתֵן פְּרוּסָה לְבְנוֹ וּלְעַבְדוֹ שֶׁל אוֹהֲבוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם גְּוֵלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁבַּךְ נָהְגוּ.״

Source 17. Tosafot, Bava Metzia 22a

It cannot be suggested that [Ameimar and Rav Ashi ate from the fruit in Source #12 because] they relied on the fact that Mari bar Isak will consent after he hears about it. The halachah follows Abaye [who maintains that an implied state of mind does not carry halachic significance, until the state of mind is conscious and explicit], and therefore even though he will consent later, he did not give his initial consent [and the later consent does not help retroactively].

דְּאֵין לוֹמַר שֶׁהָיָה סוֹמֵךְ שֶׁיִתְרַצֶּה מָרִי בַּר אִיסַק כְּשֶׁיֵּדַע דְּהַלֶּכָה כְּאַבַּיֵי, וְאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא נִיחָא לֵיהּ, מֵעִיקַרַא לֹא הַנָּה נִיחָא לֵיהּ:

Source 18. Shach, Choshen Mishpat 358:1

If I would not fear, I would say that it is permitted. He knows that the owner will consent, and therefore now, too, it comes into his hands with permission, for we can assume that he is not particular about this. ְרָאִי לָאו דְּמִסְתְּפִּינָא הָיִיתִי אוֹמֵר שֶׁמוּתָּר, בֵּיוָן שֶׁיָרוּעַ שֶׁיִּתְרַצֶּה, אִם כֵּן הַשְׁתָּא נַמִי, בְּהָתִּירָא אָתִי לְיָדֵיהּ, דִּמִסְתָּמָא אֵינוֹ מַקְפִּיד עַל זֵה.

Case 4. The Laptop for Special Kids

Shira is a counselor at this year's Camp Gila, a camp for special children with various degrees of handicap. As part of her job, she worked hard to prepare a PowerPoint presentation, perfectly suited for the level of the kids under her charge. Unfortunately, as she turns on her computer just ten minutes before the session is due to begin, she finds that Windows has become corrupted, and will not start. As Shira frantically contemplates what do to, she sees Elena's graceful Dell laptop on a nearby desk. Elena is also a counselor at the camp, and she and Shira are roommates – though they didn't know each other before. She is presently running an exercise class for a group of kids, and (of course) she can't be contacted. Shira is sure that Elena would consent for her to use her laptop – in particular for the good cause of teaching the class. What should Shira do?

Can Shira rely on her assumption and take the laptop? Is it forbidden for her to use it, in light of Tosafot's stringent ruling in Source # 16?

Source 19. Pesachim 4a

The rabbis asked the following question: If someone rents out a house to his friend (right before Pesach/Passover) under the assumption that it has already been checked for chametz (leavened bread, whose possession and consumption is prohibited on Pesach), and it turns out that it was not checked: can this be considered a transaction made under false pretenses [and therefore void]?

Let us answer this by citing a statement by Abaye. (Background information: In some places people used to check their own houses for chametz before Pesach; and in other places people used to pay someone to do it for them.) Abaye said [that in both places, when a renter finds that the rental unit was not yet checked for chametz the transaction is not void. In his words,] "This applies not only in places where people do not pay others to check their houses, but do it themselves, because people like to do a mitzvah themselves and therefore did not make the rental agreement conditional on whether the house was pre-checked for chametz.] It applies even in a place where people pay to have their houses checked. [Even in these places] people [we can assume] like to do a mitzvah with their money. [Therefore, a rental agreement where there was an understanding that the unit was already checked for chametz, but in actuality it wasn't, is still valid.]

אִיבָּעְיָא לְהוּ: הַמַּשְׂכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ בְּחֶזְקַת בָּדוּק וּמְצָאוֹ שֶׁאֵינוֹ בָּדוּק מַהוּ מִי הֲנֵי כְּמֶקַח טָעוּת אוֹ לֹא:

תָּא שְׁמַע: דְּאָמַר אַבֵּיִי, ״לֹא מִבְּעְיָא בְּאַתְרָא דְּלֹא יְהָבֵי אַגְרָא וּבְדְקוּ דְּנִיחָא מֵי מִצְוָה בְּגוּפֵיה אֶלָא אֲפִילוּ בְּאַתְרָא דְּיְהָבֵי אַגְרָא וּבְדְקוּ דְּנִיחָא לֵיה לְאִינִישׁ לְקִיוּמֵי מִצְוָה בְּמָמוֹנִיהּ.״

Source 20. Commentary of the Rosh, Chullin 8:26

The custom became to allow a person to use a friend's tallit even without his prior knowledge and to make a blessing over it. They relied on the principle: "A person is comfortable with [and will give consent to] having a mitzvah performed with his money." If he found it folded, [when he returns it] he should leave it folded as before, for otherwise people are not happy with [others using their tallit].

וְנָהֲגוּ לְהָתְעַשֵּף בְּטַלִּיתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ אֲפִילוּ בְּלֹא יְדִיעָה וּמְבָרֵךְ וְסָמְכוּ עַל זֶה דְּנִיחָא לֵיה לְאִינִישׁ דְלִיעֲבִיד מִצְנָה בְּמָמוֹנִיה. וְאִם מְצֶאָה מְקַפֶּלֶת יַחֲזוֹר וִיקַפְּלֶנָה כְּבָרִאשׁוֹנָה. דָאִי לֵאו הַכִי לֹא נִיחַא לֵיה:

Source 21. Shulchan Aruch and Rema, Orach Chaim 14:4

Shulchan Aruch: It is permissible to take a friend's tallit and make a blessing over it, as long as he refolds it if he found it originally folded.

Note of Rema: The same is true for tefillin; but it is prohibited to learn from his friend's books without his prior consent, for people are worried that he might tear them during learning.

מוּתָּר לְטּוֹל טַלִּית חֲבֵירוֹ וּלְבָרֵךְ עָלֶיהָ וּבִלְבַד שֶׁיְקַפֵּל אוֹתָה אָם מְצָאָה מְקַפֶּלֶת: הגה וְהוּא הַדִּין בִּתְפִלִּין (נמוקי יוסף פרק הספינה) אַבָל אָסוּר לְלְמוֹד מִסְפָּרִים שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּלֹא דַעְתּוֹ דְחַיִישִׁינָן שֶׁמָּא יִקְרַע אוֹתָם בְּלִמּוּדוֹ (נמוקי יוסף הלכות קטנות):

Source 22. Mishnah Berurah Orach Chaim 14:16

It is common practice that when people find another's siddur or machzor (holiday prayer book) in the synagogue they take it to pray with, and I don't know the basis of this leniency, for why is it any different than Torah books (that the Rema says should not be used)? (Peri Megadim)

ְיְהָעוֹלֶם נוֹהֲגִין כְּשֶׁמוֹצְאִין סִדּוּר תְּפָלֶה אוֹ מַחֲזוֹר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁלוֹקְחִין אוֹתוֹ כְּדֵי לְהִתְפַּלֵל בּוֹ. וְאֵינִי יוֹדֵעַ הָתֵּר לָֹזֶה, דְמַאִי שְׁנָא סִדּוּר מִסְפַּרִים ? [פמ״ג]:

Source 23 . Aruch Hashulchan Orach Chaim 14: 13

Nevertheless, merely looking [through a book] is treated as permissible. Similarly, using a siddur or a machzor without the owner's explicit consent is treated as permissible, because most people are not particular about this. וּמִכֶּל מָקוֹם לְעֵיֵין בְּעַלְמָא נוֹהַגִּין הָתֵּר וְכֵן לִקַּח סִדּוּר וּמַחֲזוֹר בְּלֹא יְדִיעַת הַבְּעָלִים, דְרוּבָּא דְּעַלְמָא אֵינָם מַקְפִּידִים בָּזֶה.

Source 24. Shach, Choshen Mishpat 72:8

Rather, the principle is certainly limited to tefillin, which are made entirely for the purpose of performing a mitzvah, and why should they be left in their box for no reason? – Therefore, a person wants a mitzvah to be performed with his possessions.

אֶלָא וַדַּאי דַּוְקֶא הְּפִילִין שֶׁהַרֵי עֲשׂוּיִין לְמִצְנָתָן וְלָמָה יִהְינּ מֻנָּחִים בְּקַפְּסָה בְּחִנָּם וְנִיחָא לֵיה לְאִינִישׁ דְּלִיתְעֲבֵד מִצְנָה בַּמַמוֹנֵיה.

RECOM-MENDED ADDITIONAL READING

Two additional related topics:

- 1. Exchanging coats, tallitot, and laundry Rabbi Yirmiyahu Kaganoff http://rabbikaganoff.com/archives/1638
- 2. Borrowing from the Tzedakah Box Rabbi Yirmiyahu Kaganoff http://rabbikaganoff.com/archives/1802

Excellent chapter in a very detailed and practical book

Halachos of Other People's Money, by Rabbi Yisroel Pinchas Bodner, has a chapter on borrowing without permission – pp. 53-68.